

Västra Alstads kyrka

55.4470, 13.2037

Den nedre delen av tornet till Västra Alstads kyrka, alltså det nuvarande vapenhuset är den äldsta delen av kyrkan, byggd på 1100 eller 1200-talet.

Byggnaden har sedan dess genomgått många ombyggnader, och enbart delar av den medeltida kyrkan, förutom tornets nedre del även långhusets västra mur ingår i den nuvarande kyrkan.

1665 hängde kyrkans klocka i ett klockhus som var byggt av bjälkar och brädor. På den tiden fanns inget torn, utan det uppfördes 1780 på kyrkan gamla murar. I tornet hänger i dag tre klockor, varav den äldsta är mellanklockan som blev gjuten 1757 av Andreas Wetterholtz i Malmö. Storklockan är från 1928. Vid detta tillfälle lät man gjuta om killklockan från 1800-talet, då den spruckit.

Tornet var tänkt att göras högre, men när pengarna tog slut tvingades man till en tillfällig avslutning i väntan på att kassan skulle fyllas på. Detta provisorium står kvar ännu idag! Sedan mitten av 1930-talet pryds tornet av urtavlor.

Det förekommer uppgifter om att Carl Georg Brunius skulle ha varit arkitekt och ledare för utbyggnaden av kyrkan år 1841, men en ritning från 1840 är istället signerad av Stockhomsarkitekten Jacob Wilhelm Gerst.

1892 revs koret och absiden från 1100-talet och långhuset byggdes ut åt öster.

När vi kommer in i vapenhuset kan vi i den medeltida valvbågen se en märklig utsmyckning i form av ett djurhuvud. Detta är alltså den äldsta bevarade delen av kyrkan.

Altaruppsatsen i renässans med vackert utskurna änglar har fyra oljemålningar med Jesu födelse, korsfästelse och nattvarden, men det finns en viss osäkerhet om dateringen. Både 1590-talet liksom 1690- finns angivet som tillverkningsår.

Men vi vet att predikstolen, som är i samma stil, sattes upp 1598, då Peder Hansen var kyrkoherde. 1841 målades de gamla renessansfärgerna över. Och i slutet av 1800-talet målades predikstolen åter över, nu i imiterad ek. Först i mitten av 1900-talet återställdes färgerna till originalskick.

Dopfunten i Ignabergakalksten är utförd 1944 av den Skånebornige skulptören Anders Jönsson från Stockholm. Relieferna visar Herdarnas tillbedja, Jesu dop och Bebådelsen. Här ser man ängeln komma till Maria, där hon sitter vid en spinnrock med en hund vid sin sida.

En dopfunt från mitten av 1800-talet i form av en antik pelare med ett kopparfat används som kollektskål.

En annan intressant detalj är de målade fönstren med motiv föreställande bland annat Paulus och Luther, målade 1928 av konstnären Per Månsson i Stockholm. Han har också skapat det runda fönstret ovanför altaret föreställande Den Uppståndne Kristus.

Även i kyrkans övriga fönster finns senare tillkomna glasmålningar med kristna symboler högas upp.

I sakristian finns två porträtt, dels på prästen Otto Santesson, som var den rikaste prästen på Söderslätt, och som målades i slutet av 1870-talet av akademiritmästaren M D Roth i Lund. Denne har också målat Santessons hustru Gya, som var dotter till en tidigare Alstadspräst. När Santesson dog i januari 1800 fick han sin gravplats i kyrkan. Änkan flyttade till annexbyn och bosatte sig i några gavelrum i en byggnad strax öster om kyrkan. Detta hus kallades sedan under lång tid "prostinnans ända"!

Kyrkans orgel som är byggd av Hammarberg i Göteborg, invigdes juldagen 1913, och har en fasad från 1800-talet, som hörde till en tidigare orgel skapad av Knud Olsen, København, & Jöns Olsson Lundahl, Malmö.

Den nuvarande orgeln har renoverats flera gånger av Hammarberg.

Källor:

Webb: Anderslövs församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Vårdplan Anderslövs församling". Mats Edström.

Bok: "Västra Alstads kyrka". Ernst Frostin.